

Suvestinė redakcija nuo 1999-01-27 iki 2003-04-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1996, Nr. [20-520](#), i. k. 0961010ISTA00I-1202

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO BEI OPERATYVINĖS VEIKLOS DALYVIŲ,
TEISINGUMO IR TEISĖSAUGOS INSTITUCIJŲ PAREIGŪNŲ
APSAUGOS NUO NUSIKALSTAMO POVEIKIO
ĮSTATYMAS**

1996 m. vasario 13 d. Nr. I-1202
Vilnius

**I SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Baudžiamojo proceso bei operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio įstatymas apibrėžia pagrindines apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones, nustato jų skyrimo pagrindus ir tvarką.

2. Šis įstatymas neapima apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių, kurios yra numatytos Lietuvos Respublikos baudžiamajame bei Baudžiamojo proceso kodeksuose.

2 straipsnis. Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių tikslas

Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių tikslas yra apsaugoti operatyvinės veiklos dalyvių, liudytojų, nukentėjusiųjų bei kitų su baudžiamąja byla susijusių asmenų gyvybę, sveikatą, turtą, konstitucines teises bei laisves, taip pat užtikrinti visapusišką ir objektyvų bylos aplinkybių ištyrimą.

3 straipsnis. Asmenys, kuriems taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės

1. Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės gali būti taikomos:

- 1) operatyvinės veiklos dalyviams;
- 2) asmenims, dalyvaujantiems baudžiamajame procese: liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, gynėjams, įtariamiesiems, kaltinamiesiems, teisiamiesiems, nuteistiesiems;
- 3) teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnams: teisėjams, prokurorams, tardytojams, kvotėjams, teismo antstoliams;
- 4) šio straipsnio pirmosios dalies 1–3 punktuose išvardytų asmenų artimiesiems: tėvams, įtėviams, vaikams, įvaikiams, broliams ir seserims, seneliams, vaikaičiams bei sutuoktiniams.

2. Šio straipsnio pirmojoje dalyje išvardyti asmenys, dėl kurių yra priimtas sprendimas taikyti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones, toliau vadinami saugomais asmenimis.

4 straipsnis. Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių taikymo pagrindai

1. Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės gali būti taikomos šio įstatymo 3 straipsnio pirmojoje dalyje išvardytiems asmenims, jei tiriant ar nagrinėjant baudžiamąsias bylas dėl sunkių nusikaltimų, nurodytų Baudžiamojo kodekso 8¹ straipsnyje, yra realus pagrindas manyti, jog:

- 1) asmenų gyvybei ar sveikatai gresia pavojus;
- 2) gali būti sunaikintas ar sugadintas asmenų turtas;
- 3) asmenų konstitucinėms teisėms ir laisvėms gresia pavojus.

2. Šio įstatymo 3 straipsnio pirmosios dalies 2 punkte nurodytiems asmenims (išskyrus ekspertus bei gynėjus) bei jų artimiesiems apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės taikomos, jeigu šie asmenys aktyviai bendradarbiavo su teisingumo ir teisėsaugos institucijų

pareigūnais, padėjo išaiškinti nusikaltimą ar suteikė kitos vertingos informacijos teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnams.

3. Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės gali būti skiriamos ir taikomos vykdant operatyvinę veiklą, parengtinio baudžiamosios bylos tyrimo metu, teismo baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu, taip pat pasibaigus operatyvinei veiklai ar teisminiam baudžiamosios bylos nagrinėjimui.

II SKIRSNIS

APSAUGOS NUO NUSIKALSTAMO POVEIKIO PRIEMONĖS

5 straipsnis. Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių rūšys

1. Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių rūšys yra šios:
 - 1) fizinė asmens bei jo turto apsauga;
 - 2) laikinas asmens perkėlimas į saugią vietą;
 - 3) specialaus režimo, pagal kurį teikiami duomenys apie asmenį pasų poskyriuose ir kituose oficialiuose informacijos fonduose, nustatymas;
 - 4) asmens gyvenamosios, darbo ar mokymosi vietos pakeitimas;
 - 5) asmens anketos bei biografijos duomenų pakeitimas;
 - 6) plastinės operacijos, keičiančios asmens išvaizdą, padarymas;
 - 7) šaunamojo ginklo, specialiųjų apsaugos priemonių asmeniui išdavimas.

2. Vieną arba kelias konkrečias apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones parenka Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento vadovas, atsižvelgdamas į konkrečias aplinkybes bei saugotino asmens pageidavimus. Tais atvejais, kai pagal bylos aplinkybes yra pagrindas skirti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones, bet asmuo dėl savo fizinės ar (ir) psichinės būsenos negali pareikšti savo sutikimo, šiam asmeniui turi būti skiriama apsauga, o pasikeitus aplinkybėms ir atsiradus galimybei pareikšti savo valią, jam apie tai turi būti pranešama ir gaunamas jo sutikimas. Asmeniui atsisakius apsaugos priemonių, paskirta apsauga nutraukiama. Draudžiama skirti tokią apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonę, su kuria nesutinka galintis pareikšti savo valią saugotinas asmuo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-1024](#), 1999-01-14, *Žin.*, 1999, Nr. 11-243 (1999-01-27), i. k. 0991010ISTAIII-1024

3. Konkrečių apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių taikymo tvarką ir sąlygas nustato Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio nuostatai.

6 straipsnis. Fizinė asmens bei jo turto apsauga

1. Fizinę asmens bei jo turto apsaugą organizuoja Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento arba miesto (rajono) policijos komisariato vadovas. Apsauga gali būti vykdoma visą parą, tam tikru laiku arba tam tikrais atvejais.
2. Vykdamas fizinę asmens bei jo turto apsaugą, taip pat prireikus gali būti keičiami saugomų asmenų telefonų numeriai bei jų automobilių valstybiniai numeriai.
3. Vykdamas fizinę asmens bei jo turto apsaugą, įstatymų nustatyta tvarka gali būti naudojami operatyvinės veiklos veiksmai.

7 straipsnis. Laikinas asmens perkėlimas į saugią vietą

Laikiną asmens perkėlimą į saugią vietą organizuoja Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento arba miesto (rajono) policijos komisariato vadovas.

8 straipsnis. Specialaus režimo, pagal kurį teikiami duomenys apie asmenį pasų poskyriuose ir kituose oficialiuose informacijos fonduose, nustatymas

1. Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovas gali uždrausti pasų poskyriams, adresų biurams, migracijos, savivaldybių, butų

eksploatavimo tarnyboms bei kitiems informacijos saugotojams teikti duomenis apie saugomus asmenis. Prireikus tokie duomenys gali būti paimami iš minėtų informacijos saugotojų ir perduoti Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamentui.

2. Duomenys apie saugomus asmenis valstybės institucijoms pateikiami tik su Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento vadovo leidimu arba bylą tiriančio pareigūno ar teismo reikalavimu.

9 straipsnis. Asmens gyvenamosios, darbo ar mokymosi vietos pakeitimas

1. Asmuo gali laikinai arba visam laikui pakeisti gyvenamąją, darbo ar mokymosi vietą. Vietos pakeitimą organizuoja Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento arba miesto (rajono) policijos komisariato vadovas.

2. Sprendimas dėl gyvenamosios, darbo ar mokymosi vietos pakeitimo yra privalomas valstybės institucijoms, pareigūnams, darbdaviams ir mokymosi vietų vadovams.

10 straipsnis. Anketos bei biografijos duomenų pakeitimas ir plastinės operacijos, keičiančios asmens išvaizdą, padarymas

1. Anketos bei biografijos duomenų pakeitimą ir plastinės operacijos, keičiančios asmens išvaizdą, padarymą organizuoja Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento vadovas.

2. Sprendimas dėl anketos bei biografijos duomenų pakeitimo privalomas valstybės institucijoms, pareigūnams, kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų vadovams.

11 straipsnis. Šaunamojo ginklo, specialiųjų priemonių asmenims išdavimas

Šaunamojo ginklo, specialiųjų priemonių asmenims išdavimą organizuoja Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento vadovas įstatymų ir Vyriausybės nutarimų nustatyta tvarka.

III SKIRSNIS APSAUGOS NUO NUSIKALSTAMO POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMAS

12 straipsnis. Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių skyrimo tvarka

1. Šio įstatymo 3 straipsnio pirmosios dalies 1 ir 2 punktuose nurodyti asmenys, esant pagrindui, turi teisę kreiptis su prašymu į Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovą, generalinį prokurorą ar jo pavaduotojus, apygardos vyriausiąjį prokurorą ar jo pavaduotojus, apylinkės vyriausiąjį prokurorą dėl apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių skyrimo.

2. Šio įstatymo 3 straipsnio pirmosios dalies 3 punkte nurodyti asmenys, esant pagrindui, turi teisę kreiptis su prašymu į generalinį prokurorą ar jo pavaduotojus, apygardos vyriausiąjį prokurorą ar jo pavaduotojus, apylinkės vyriausiąjį prokurorą dėl apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių skyrimo.

3. Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovas, generalinis prokuroras ar jo pavaduotojai, apygardos vyriausiasis prokuroras ar jo pavaduotojai, apylinkės vyriausiasis prokuroras per 3 paras nuo prašymo gavimo dienos, o išimties atvejais nedelsdami jį išnagrinėja ir priima sprendimą paskirti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones ar šį prašymą atmesti. Sprendime paskirti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones nurodoma: sprendimo surašymo laikas ir vieta; sprendimą surašiusio asmens pareigos ir pavardė; aplinkybės, pagrindžiančios apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių paskyrimą; asmens, kuriam skiriamos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, vardas ir pavardė. Su šiuo sprendimu yra supažindinamas asmuo, kuriam paskirtos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės.

4. Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovas, generalinis prokuroras ar jo pavaduotojai, apygardos vyriausiasis prokuroras ar jo pavaduotojai, apylinkės vyriausiasis prokuroras, turėdami pakankamai duomenų apie realią

grėsmę asmenų gyvybei, sveikatai, turtui ar konstitucinėms teisėms ir laisvėms, apie tai privalo informuoti asmenis ir pasiūlyti jiems skirti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės. Tais atvejais, kai asmuo, kuriam buvo pasiūlyta apsauga nuo nusikalstamo poveikio, jos atsisako, surašomas protokolą. Protokolą pasirašo apsaugos atsisakęs asmuo bei apsaugą pasiūlęs pareigūnas.

5. Jei prašymas skirti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės atmetamas, suinteresuotas asmuo turi teisę per 5 paras tokį sprendimą apskųsti generaliniam prokurorui. Generalinis prokuroras per 3 paras turi priimti galutinį sprendimą prašymą patenkinti arba atmesti.

13 straipsnis. Institucijos, atsakingos už apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių taikymą

1. Sprendimo dėl apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių vykdymą organizuoja ir už jį atsako Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovas.

2. Per 3 paras nuo sprendimo gavimo, o išimties atvejais nedelsdamas Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento vadovas priima nutarimą paskirti asmeniui vieną ar kelias apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės. Su šiuo nutarimu yra supažindinamas asmuo, kuriam paskirtos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, taip pat su šiuo asmeniu sudaroma sutartis dėl apsaugos priemonių taikymo tvarkos ir sąlygų. Sutarties turinį ir formą nustato Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio nuostatai.

14 straipsnis. Saugomo asmens teisės ir pareigos

1. Saugomas asmuo turi teisę:

- 1) žinoti apie jam taikomas apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės;
- 2) prašyti taikyti jam ar panaikinti konkrečias apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, nurodytas šio įstatymo 5 straipsnyje;
- 3) apskųsti vidaus reikalų ministrui Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovo arba vykdančių apsaugą pareigūnų neteisėtus veiksmus.

2. Saugomas asmuo privalo:

- 1) laikytis sutartyje nurodytų sąlygų;
- 2) vykdyti Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovo arba pareigūno, vykdančio apsaugą, teisėtus reikalavimus;
- 3) pranešti Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovui arba pareigūnui apie kiekvieną grasinimo jam atvejį ar kitus jam padarytus neteisėtus veiksmus;
- 4) be Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovo arba pareigūno, vykdančio apsaugą, sutikimo neskelbti informacijos apie jam taikomas apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės.

15 straipsnis. Sprendimo paskirti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės panaikinimas

1. Išnykus šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytiems pagrindams, Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovas, generalinis prokuroras ar jo pavaduotojai, apygardos vyriausiasis prokuroras ar jo pavaduotojai, apylinkės vyriausiasis prokuroras pagal asmens, kuriam paskirtos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, prašymą arba esant aplinkybėms, nurodytoms šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje, asmeniui atsisakius jam paskirtos apsaugos, gali panaikinti savo ankstesnį sprendimą paskirti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės. Jei saugomas asmuo nesutinka su sprendimu paskirti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės panaikinimu, šį klausimą sprendžia generalinis prokuroras.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-1024](#), 1999-01-14, Žin., 1999, Nr. 11-243 (1999-01-27), i. k. 0991010ISTAI-1024

2. Jei asmuo, kuriam taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, nevykdo ar pažeidinėja sutarties sąlygas, Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamento ar miesto (rajono) policijos komisariato vadovas taip pat gali kreiptis į generalinį prokurorą dėl sprendimo paskirti apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones panaikinimo.

IV SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16 straipsnis. Informacijos apie asmenis, kuriems buvo taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, saugojimo tvarka

Visa informacija apie asmenis, kuriems buvo taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, perduodama Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamentui.

17 straipsnis. Atsakomybė už informacijos apie asmenis, kuriems taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, atskleidimą

Pareigūnas, pažeidęs informacijos apie apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių taikymo asmenims konfidencialumą ar anonimiškumą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

18 straipsnis. Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių finansavimas

Visos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės finansuojamos iš valstybės biudžeto.

19 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1997 m. sausio 1 d.

20 straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Vyriausybė iki 1996 m. gruodžio 1 d. patvirtina Apsaugos nuo nusikalstamo poveikio nuostatus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1024](#), 1999-01-14, Žin., 1999, Nr. 11-243 (1999-01-27), i. k. 0991010ISTAI-1024

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso bei operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio įstatymo 5 ir 15 straipsnių papildymo įstatymas